Leto IX. V Celju, dne 15. decembra 1899. l. Štev. 50.

DOMOVINA

Izhaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celji.

Profesor dr. Frischauf — odstavljen.

Gradec, 11. grudna 1899.

Včeraj raznesla se je po Gradcu novica — prinesli so jo tudi tukajšnji listi, — da so predavanja profesorja dr. Frischaufa sistirana in da je on toliko, kakor smatrati odstavljenim. In vse graško nemškutarstvo, kateremu je imenovani profesor zbok svoje pravičnosti in naklonjenosti do Slovanov trn v peti, je zakrokalo od veselja nad tem dejstvom; na drugi strani pa se je polastila upravičena ogorčenost vseh tukajšnjih Slovanov, akademičnih in neakademičnih, ogorčenost nad dejstvom, da je postal žrtva graškega germanstva baš profesor dr. Frischauf. Kar se je tu zgodilo prof. Frischaufu, je jako značilno za razmere, ki vladajo sedaj na graškem vseučilišču, značilno je za neveseli položaj, v katerem se nahajamo Slovenci in Slovani v graškem germanskem gnezdu. Vredno se je baviti z vprašanjem: zakaj so se sistirala za nedoločen čas predavanja prof. Frischaufa? On je trezen in razsoden mož, mož, ki noče plesati po taktih, ka koršne udarja preležna večina germanski navdahnjenih graških vseučiliških profesorjev, ki neče tuliti v velenemški, avstrijskemu mišljenju nasprotujoči rog. Prof. Frischaufa diči ona resnost in nepristranost, diči ga ono vzvišeno, nad vsako strankarstvo povzdigneno mišljenje, kakršno jedino pristoja vseučiliščnemu profesorju, ki ne sme nikdar se spustiti na nizki nivô pouličnih razsajačev in političnih agitatorskih kričačev. Prav radi tega pa mrze graški nemškutarski krogi prof. Frischaufa, mrze ga v prvi vrsti njegovi naduti nemški kolege. Pravičen mož, kakor je profesor Frischauf, ne spada seveda v družbo tukajšnjega prusaškega profesorstva, zato so se vzdignili nadenj, kakor tuleča druhal fanatičnih dervišev in ga pehnili iz svoje srede. Zanimivo je, kedo so tisti, ki so zlomili svoje palice nad prof. Frischaufom in izrekli nad njim svojo sodbo. Ne naučno ministerstvo, ki ima edino pravico nastavljati in odstavljati vseučiliščne profesorje in razsojati univerzitetne zadeve, ne rečeno ministerstvo, temuč akademični senat graškega vseučilišča, z zloglasnim svojim rektorjem, dr. Richterjem na čelu, ta senat se je osmelil soditi prof Frischaufa, dobro vedoč, da to ne spada v njegov delokrog, dobro vedoč, da s tem korakom prekorači meje, ki so stavljene njegovemu delovanju in poslovanju. A kaj je te brigalo senat, kaj je bilo do tega rektorju Richterju; vsaj so zagotovljeni ti gospodje, da se jim ničesar ne pripeti in naj uganjajo še take burke. Najlepši delež pri tem početju seveda pripade njega magnificenci rektorju Richterju. On je tisti mož, ki Frischaufa ne more videti živega, ki bi ga rad uničil in mu stopil na tilnik. In odkod ta mržnja, odkod to nasprotje. Vse to radi tega, ker profesor Frischauf ni mogel potrpeti in prenašati Richterjevega znanstvenega diletantizma, temuč je povzdignil svoj glas proti učenemu šarlatanstvu sedanjega rektorja in razkrinkal javno njegovo veliko nevednost in pokazal svetu njegovo psevdo učenjaštvo. Frischauf je torej rektorju Richterju tista usodna senca, katere se tako boji. Kaj čuda, da hoče Richter porabiti svojo rektorsko oblast v to, da spravi s poti profesorja Frischaufa. In najugodnejša prilika se mu je zdela, da uresniči svoj naklep, zadnje dni, ko so se otvorili novi medicinski inštituti. Kakor znano, končale so se otvoritvene slavnosti z banketom, katerega se naj z naučnim ministrom vred udeleže tudi vsi vseučiliški profesorji. Tu pa je izdal Richter parolo: Frischaufa ne sme biti pri otvoritveni slavnosti in zabraniti se mu mora tudi pristop k banketu. Sklical je torej pretekli četrtek ali petek senatovo sejo in ta je popolnoma nezakonito in brez potrebne disciplinarne preiskave sistirala Frischaufova predavanja in ga odstavila od profesorstva za nedoločen čas. Tako se je seveda izpolnila vsemogočna volja njega magnifice Richterja in utolažena je bila njegova duša in dobro mu je teknil banket, ker ni bilo zraven profesorja Frischaufa. Take burke uganja graški vseučiliški senat na komando svojega rektorja. Radovedni smo, kaj poreko k temu nečuvenemu kršenju akademičnih zakonov na Dunaju. No, kaj hudega menda nima pričakovati Richter in njegov senat; v kazen mu morda minister Hartel nakloni celo kak križeč ali kako odlikovanje; vsaj je itak vsem znano, da pri nas v Avstriji tisti najbolje shaja, kdor najbolj ruje proti državi, in kdor je prvi pri rokah, kedar je treba kršiti postave. Mi pa pribijemo to destvo na steno, dejstvo, kakoršno je le mogoče na kaki drviški turški šoli in pa — na graški univerzi.

S tem, da se je odstavil profesor Frischauf na tako nesramen način, se je proslavila otvoritev novih medicinskih zavodov. Sploh je bila pa ta otvoritvena slavnost kaj mrzla in suha, kakor bi bila gospodo, ki so se je udeležili, na poti vjela ploha. In to tudi drugače ni mogoče! Vsak pameten človek se mora z nevoljo obračati od početja, kakršno uganja rektor Rihter s svojimi lakaji; vsak mora pomilovati tega moža, ki slednjo priliko porabi le v izbruh velenemške misli in ki je tudi rečeno otvoritveno slavnost — pri tem mu je lepo sekundiral minister Hartel — spremenil v nemško demonstracijo. In da je bilo res tako, prepriča se vsak iz patetičnih govorov Richterja in Hartelna, ki sta jih go-

LISTEK.

Človek obrača.

Povest. Ruski spisal J. N. Polevoj.
(Prevel Vetušekov.)
(Konec.)

V.

Duplov se je stoprv naslednji dan prebudil ter se do dobra zavedel, čeprav mu je še vedno po glavi bobnelo ter šumelo, kakor po močni pijanosti... V pameti so se ohranili zgolj splošni, nejasni spomini o nedopovedljivem strahu, o celem morju razsajajočega plamena, o pokanju ter prasketanju podirajočih se poslopij... Celo strašni dogodek s Peterčkom se mu je predstavljal v nekaki motni megli, v kateri so se zlivale ter spajale vse boje... Ta dogodek se je predstavljal Duplovu v povsem drugačnem pogledu: njemu se je zdelo, da je Peterček nekam zginil, a potem so ga našli in prinesli; in šele proti jutru je bila povedala žena možu o junaškem činu včerajšnega kmetiča, in o čudezni, malone neverojetni rešitvi sinkovi...

Ta pripovest, te solze — pogled tega otroka, iztrganega iz plamena — vse to je delovalo na Duplova pretresujoče. Naenkrat je, kakor da bi izpregledal, predramil se iz globokega snu: vzel je Peterčka iz rok maternih, jel ga poljubovati ter gladiti po glavi, in žena je prvič, odkar je bila omožena, videla, da njen mož tudi plaka, da mu debele solze teko po licu in bradi.

„Nu, Melanija, hvala tebi! Streznila si me... Šele sedaj sem spoznal, kako usmiljen je meni Bog! Vedel je, kaj naj mi vzame in kaj naj mi pusti.“

In žena mu je morala še jednoč ponoviti, kako je sredi občega strahu in otrpnosti prišel neve se odkod tisti kmetič, ter zlezel v ogenj po Peterčka — v najhujši plamen

„Pa še pravijo, kako se je obžgal,“ je dodela svojemu pripovedovanju Fedorovna. „Obleko, kapo, vse to so na njem gasili dobri ljudje. Jaz sem ga potem pustila iskati; a nikjer ga ni bilo! Rekli so, da je sedel na telego z mehovi in se odpeljal.“

„Kako pa mu je ime? Kako se piše?“ je povpraševal Duplov ženo nekam nemirno.

„Ime? Počakaj... Pravili so mi menda? Vahramjej iz Mišenkova. — Da, da, Vahramjej Silim!“

Duplov se je zgrabil urno za glavo.

„Tako?.. Tisti kočar. Glej, kako me je plačal,“ je šepetal Duplov s povešenimi očmi in glavo.

„Kaj ti je? Ali ga poznaš?“ je povpraševala žena.

„Ee, poznam ali ne, za to se ne gre,“ odrezal se je mož. „Gre se za to, da se moram peljati precej k njemu ter se mu zahvaliti. A ostalo — pride potem.

In začutil je v srcu neznosno pekočo bolest nekake sramote, nekakega nedopovedljivega čustva, katero je izkusil šele prvikrat v življenju. Hotel je nekaj zmiti raz sebe, izruti iz prsij svojih neko strašansko, neznosno pezo, katero je zvalil nanj ta sestradani, zasmehovani, ničevi ter revni kmetavz, proti kojemu se je še včeraj vedel s tako oholo objestnostjo, kateremu je še včeraj očital, da je stari dolžnik, in kateremu je danes sam bil toliko dolžan! In zdajci, ves ganjen od teh občutkov, sklenil je peljati se takoj k Vahramjeju, poiskati ga in, naj bi stalo kar hotelo, tako ali drugače, plačati mu svoj dolg.

S tem občutkom je prišel iz hladnice, katere ni uničil ogenj. Leta je stala v kotu vrta, ter dala v noči po požaru streho njegovi obitelji. Pot njegova je vodila mimo pogorišča, katero je predstavljalo žalostno sliko razrušenja... V nerednih kupih so bili videti povsod osmojeni trami, deske, brune; posamezno so štrleli kvišku črni podvoji vrat ter viseli nad vso to šaro

vorila pri tej priliki. Po tem ni čuda, da nenemški akademiki obračajo hrbet graškemu vseučilišču, in so prav za prav prisiljeni iskati višje izobrazbe drugod, kjer se jim ne delajo take ovire, kakor v Gradcu, kjer je pot z rožicami posuta le nacijonalnim nemškim kričačem, in kjer se tuji akademiki prezirajo, gledajo s sovraštvom in smatrajo neljubim vsiljencem. Res lepe razmere to na izobraževališču, koder bi se morala gojiti le znanost, ki je vzvišena nad vsako strakarstvo in kjer ni mesta političnemu rogoviljenju. Toda rektor Richter, naj s svojimi tovariši le rogovili tako naprej, kakor je začel; potem naj pa v teh lepih novih zavodih predava pajčevinam, ki jih bo predel pajek v praznih dvoranah, ne pa ukaželjnim slušateljem.

Končno obžalujemo zlodejstvo, koje se je zgodilo prof. Frischaufu in upamo, da se bodo vendar v Avstriji našli možje, ki bodo storili konec tem nezdravim razmeram na graški univerzi. Tu bi bilo na mestu odločno ministerstvo, ki bi brezobzirno populilo in poruvalo plevel, ki poganja na graškem vseučilišču. Sicer si bo pa tudi prof. Frischauf vedel pomagati sam in se odločno upreti počenjanju rektorja Richterja in njegovega senata, ki besno preganja vsakega, komur je univerza to, kar mora biti: učni zavod ne pa agitatorska šola prusakov, ki preganja vsakogar, kdor je prav tako pravičen do Slovanov kakor do Nemcev, kedor je tako nepristransk kakor baš prof. Frischauf!

Ali imamo Slovenci pogoje za kulturni razvoj?

Naši čitatelji naj nam oprosté, da smo vzeli za to razmotrivanje povod nemškega malovrednega lističa „Deutsche Wacht".

Omenjeni listič je pobral iz nekega koroškega vrednega mu sovrstnika hudobno obrekovanje slovenskih šol na Koroškem ter Slovencev sploh. Pod naslovom: „Kakšne prednosti daja slovenska šola, kateremu kraju na Koroškem?" odgovarja po nemški logiki brez dokazovanja: „Prav nobene koristi, pač pa veliko in odvažno škodo (!)" Čujmo neumna dokazila za to! Na Koroškem se baje že dvojezična šola ne dá opravičiti, ker se uči otrok v isti prva leta pismeno slovenščino, katere pa otrok v celi Koroški ne more (!) rabiti, kajti na Koroškem sploh ni pravih Slovencev, temveč so le takozvani domišljavi (?!) Slovenci. Slovenskega jezika med ljudstvom na Koroškem sploh ni najti, temveč le pri nekaterih „študiranih glavah" in pri priseljenih Kranjcih. Čemu tedaj siliti otroka, da se uči jezika, katerega ne razume in katerega tudi na Koroškem rabiti ne more — tu je veleučeno uredništvo „celjske žabe" pridjalo opazko: tudi na Spodnjem Štajarskem ne!

In v tem smislu izvaja budalo nadalje, da človek še le s priučenjem nemščine postane — človek, le z nemščino pride do spoznanja in trdne volje. Mesto slovenščine, da bi lahko na Koroškem uvedli kitajščino v šole, kajti do kulture se slovenščina ne bo nikoli razvila.

Ta izvajanja kažejo preveč nemškega strupa, nevednosti in hudobije, da bi se z njimi bavili. Z nerazsodnim človekom se pač ne bo pameten prepiral.

Govoriti hočemo le o tem, da li ima slovenščina vse pogoje za kulturni razvitek svojega naroda, in da li je med Nemci prosveta toliko boljše razvita, ker imajo „kuturni" jezik.

Strasti pijani in zmedeni nemški obrekovalci nam najrajše predbacivajo, da slovensko priprosto ljudstvo ne govori jezika, kakršnega pišemo, ter da pismenega jezika niti nè — razume (!).

Kje na svetu je narod, ki bi govoril pravilni književni jezik? Pri nobenem narodu ni tolike razlike med ljudskim narečjem in pismenim jezikom, kakor ravno pri — Nemcih.

Nemški književni jezik je takozvana „visoka" nemščina, katere pa nikjer ne govoré. Razlika med narečjem nekaterih pruskih provinc in naših hribovitih nemških pokrajin je večja, nego med slovensko in — rusko govorico. Celo v edni deželi se Nemci ne razumejo med seboj. Naši spodnještajarski renegati ne morejo brez velike težave občevati z Gornještajarcem, ogrski Švabi ne razumejo rojakov Saksoncev in nasprotno.

Znani gornještajarski pisatelj, nemški nacijonalec Peter Rosegger toži v dunajskem listu „Die Zeit": „Šolska nemščina je umetno skovana v tujem duhu iz ukradenih tujih besed. Gotovo čudno je, da nemški kmet književni nemški jezik s tako težavo razume. On pač razume poedine besede, toda v celoti ga ne razume."

Da je temu res tako, prepričamo se lahko na Gornjem Štajarskem, ker ljudstvo ne mara knjig ne časopisov, ker jih ne — razume. V cerkvi in v uradu se mora z njim govoriti v domačem narečju, sicer le posluša odprtih ust, ne da bi razumel. Cele vasi zahodnega nemškega Štajarja lahko človek prehodi, ne da bi naletel na političen, kaj še le neposloven list. Le tuintam se najde poljudno pisan list „Sonntagsbote", katerega je naročil na lastne stroške kmetu kateri rodoljubni duhovnik ali učitelj. Toda list obleži nerazrezan, ter služi kmetu popolnoma v druge namene, ako ni v hiši šolarjev, ki so si v šoli že vendar nekoliko prisvojili književno nemščino. Bralnih društev ne poznajo, čemu jim tudi bodo. V celih občinah ne bo razun študiranih oseb nihče vedel, kdo je bil Schiller ali Goethe.

Kako drugače pa je med nami „barbarskimi" Slovenci! V šolah imamo v lepem književnem jeziku sestavljene knjige, katere razume mlado in staro, če je le čitanja sploh vešče. V uradih, koder imamo slovensko govoreče uradništvo, se govori književna slovenščina, in vsakdor jo razume. V cerkvi se poučuje istotako v nepopačeni pismeni slovenščini. Družba sv. Mohorja je razposlala letos 46836 v književni slovenščini pisanih knjig, katere vedò po ogromni večini v roke čitanja željnemu priprostemu slovenskemu ljudstvu. In vse hrepeni po teh knjigah, vse jih z radostjo čita ter razume. Število naročnikov na Mohorjeve knjige narašča vsako leto za tisoče, znamenje, da omika in kulturni napredek narašča. Sedaj pa pokažite vi milijoni „kulturnih" Nemcev, ali imate kaj podobnega za svoje priprosto ljudstvo! Če se vzame v primeru števila, ne čita niti 60% Nemcev toliko, kakor eden Slovenec! To je dokaz napredka in kulturne sposobljenosti, vse drugo, kar pišete Nemci, je humbug, laž in obrekovanje.

In gledé časnikarstva smemo zopet trditi, da je med 5% Slovencev več naročnikov, kakor pa med 60—70% nemškega priprostega ljudstva. Vrhu tega ima na Slovenskem skoraj vsaka večja župnija svoje bralno društvo ali pa čitalnico, tako, da pridejo do zdravega in poučnega čtiva tudi oni, ki si morda vsled revščine ne morejo sami naročati časopisov. Pa le poglejte si to naše ljudstvo, s kakšnim veseljem in razumom čita slovenske knjige in časopise!

Kmalu upamo privesti naše ljudstvo do tega, da mu bo najljubša zabava v prostih urah in praznikih dobra knjiga ali časopis ali pa bralna soba sploh, dočim je nemškemu kmetu in delavcu najljubše kegljišče ali pa običajni — nedeljski pretep.

Sedaj pa recite, ostudni obrekovalci renegati, katero ljudstvo je na pravi poti k omiki in prosveti! Vtikajte rajše svoje umazane jezike v zanikerne in posurovljene odnošaje svojih rojakov, naše ljudstvo in naš jezik pa pustite v miru! Mi Slovenci smo si svoje kulturne naloge popolnoma svesti ter jo tudi uspešno izvajamo.

Interpelacija

poslanca Žičkarja in tovarišev na pravosodnega ministra.

Kakor vsako leto, imel bi tudi za leto 1900 iziti „Ilustrovani narodni koledar", kakršnega urejuje in izdaja tiskar Dragotin Hribar v Celju. Ta koledar pa ni našel milosti slavne državne oblasti v Celju. Zapadel je zaplembi. Posebno je pesem „Slovencem za novo leto 1900", nadalje poročilo o celjskih slavnostih v tekočem letu, nad čemur se je državna oblast spodtikala.

Pesem se glasi:

Slovencem za novo leto 1900.

Slovenci, rad bi voščil srečo
za novo leto, kakor lani;
a vidim jo od nas bežečo,
in sreča nas se brani, brani.

---

dolgi sajasti dimniki. Ljudje so pohajkovali okoli ter se zbirali v gručah okrog kadečih se razvalin, sredi katerih se je še tuintam zvijal kvišku sinji plamen ter ugašal, da bi znova vzplamtel. . . Duplov je hotel iti mimo neopažen; ali k njemu je brzo priskočil uradnik pozval ga v stran in mu šepnil na uho:

„Nekatere okolnosti kažejo na to . . . da je ta ogenj . . . Ako ukažete, jaz takoj stvar preiščem . . . ter protokol sestavim. . ."

„Ni treba," je kratko ter rezko odvrnil Duplov, in šel dalje.

Ali uradnik ga je spet zadržal in še tiše rekel:

„Še nekaj! Včeraj sem videl tu dva: pomagala sta na videz reševati reči, pa sta jih domov nesla. . . Zasačil sem ju pri kradji, in hočem. . ."

„Bog z njima! Meni ni za nju sedaj. Imam važnejše opravke," odzval se je Duplov in, celo ne poslovivši se z uradnikom, šel dalje. Ona misel se je nadležno in uporno držala v njegovi glavi — in spodbujala ga iskati zadoščenja temu nravstvenemu glasu, kateri je prvo minuto prevladal vse pomisleke in nagone njegove duše.

VI.

Približno poldrugo uro pozneje se je bil Duplov že pripeljal v vas Mišenkovo, v koji je stanoval Vahramjej Silim. Privezavši svojega rjavca k prvemu obcestnemu plotu, odšel je v vas, v kateri, razun starčkov in otrok, nikogar ni bilo. Ne brez truda je poiskal staro, na stran upognjeno kočico. Vahramjejevo. Pet otrok, bosih, kuštravih, v samih srajčicah, brez pasov ter kapic, se je pojalo in razgrajalo zunaj pred kočo in se valjalo v prahu na žarnem julijskem solncu.

„Je oče doma?" je vprašal Duplov otročajev.

„Doma. Kam mu je hoditi, ko vstati ne more!" odgovorili so otroci v eden glas.

„A mati je na polju. Namesto očeta je šla sejat," je dela bistrooka deklica ter zbežala pred Duplovom v kočo.

Duplov je stopil v vežo, a potem v izbo — temno, nečedno, grdo, nepospravljeno.

V kotu pod svetniki na klopi, pokrit z uprav onim raztrganim in obgorelim balahonom, je ležal Vahramjej ter stokal. Na obličju, in v teh pesteh, katere je krčevito stiskal ter odpiral, — izražalo se je veliko trpljenje, katero so mu provzročale grozne bolečine. On ni pričakoval Duplovega poseta, in ko se je obrnil proti prišlecu, brala se je zavzetost na njegovem obrazu. Skušal je vstati, no slabotno je zaječal, in spet omahnil na klop.

„Zdravstvuj, Duplov," je malone zastokal. „Nikar ne zameri, prosim — vstati ne morem."

Duplov, kakor je stal, tako je padel pred Vahramjeja, in se mu poklonil do tal.

„Kaj pa uganjaš? Bog s teboj!" je dejal poluglasno zmočeni Vahramjej.

Duplov je vstal, prijel ga za roko, ter krepko pritisnil k ustom.

Oči njegove so bile polne solz, katere so kotaje se kapale na raskavo roko ratarjevo.

„Do smrti sem tvoj dolžnik, Vahramjejič! Večno ne pozabim tvoje usluge!" je šepetal Duplov, otiraje solze

„Ee, Duplov! Meniš, da sem zavoljo dobička?" je s trudom izpregovoril Vahramjej. Duša otrokova se mi je smilila — zatorej sem zlezel. . ."

„Kaj pa ti je tako naglo doletelo?" je izpeaševal sočutno Duplov, posajaje se kraj klopi.

„Opeči sem se moral precej. Včeraj nisem nič zapazil; sem žito s konjem domov pripeljal. Potem že nisem bil več kos mehov s telege znositi! . . A ko sem se jel slačiti — vidim; moja srajca je kar k telesu prirasla. . . Nu, začela jo je baba vleči z mene — pa glej, koj zgrudil sem se. . . Legel sem in zdaj se ne morem ganiti. . ."

„Jaz ti bom zdravnika poslal. Sem-le nima dalje nego pet vrst. . ."

Ko zrem politično obzorje,
nič dobrega se ne obeta;
razburkano je ljudstev morje,
in zgodba čudno nam se spleta.

Z bogate mize kruh se reže
obilno njim, ki že so siti;
a malo ga do naše veže
pošiljajo veljaki zviti.

Živimo zdaj, se mi dozdeva,
nekako v hindustanskih bajkah,
spev faraonski nam se speva,
v zamorskih vozimo se šajkah.

Kar delali so kdaj divjaki,
zdaj národi činé prosvete;
in abotno molé veljaki,
naj nižji ližejo jim pete.

Bučijo elementov sile
na zemlji, v zraku in globini;
s tečajev zvezde so stopile —
potres, viharji na trdini . . .

A kaj so grozni elementi,
ki zvezde stresajo, ozračje?
v državah padajo regenti
in žezla trejo zlobe kačje.

Za vlado vlada se menjuje:
Nikdo nam višjih ni prijazen;
zakone se le take kuje,
da ljudstva trgajo narazen.

Stoletje novo, kaj obeta?
Slovenom nam ne blagostanja;
nam kaša daje se pogreta
in bič nam žvižga robovanja.

Na severu nas Nemec stiska,
kot še nikoli, zdaj ropoče;
na jugu Lah pijani vriska
in bedi naši se krohoče.

V državi ni za nas pravice,
za nas imajo bič in jarem;
mladeniči so in device
le za v tovarne in za v harem.

In vendar nas države peza
tako teži kot ljudstva druga;
in kdo se kaj za nas poteza,
ko nas mori krivice kuga.

In naj Slovenec sredi hrupa,
ki ga besné okrog narodi,
še v zvezdo boljših časov upa,
ko ga zatirajo povsodi?

O da, le upajmo Slovani,
v trpljenju moč se nam podvaja,
krvavi žulj na naši rami
tá nas v falango silno spaja.

Glej sosed, ki nad nami kuha
sovraštvo, gnjev, ta že boleha;
v opójnosti ga trè naduha —,
enkrat se slednji vrag upeha.

Stoletje, ki se zdaj poraja,
Slovenci, naše je stoletje;
in nova zarija že vzhaja,
in že procvita zmage cvetje.

Slovenci, up naj nov zažarja
v voščilu tem za novo leto!
Ljubimo narod in vladarja
Bog zmagoslavje dal bo sveto!

Anton Hribar.

Zaplemba pesmi spada gotovo med redke prikazni; naj bi že bilo, ako bi le-ta zasledovala že celo prekucuške ali anarhistične smeri.

Ničesar takega ni v zaplenjeni pesmi. Misli in želje, ki se vrstijo v pesmi, bodo za novo leto prepotovale brez zadržka v tisočih in tisočih ednakih in podobnih oblikah dežele vseh v zvezni državi se nahajajočih narodov. „Licentia poetica" se varuje povsod v najširšem pomenu besede. V cvetočo obliko kitic oblečeno misel, in če je ta še tako prenapolnjena pretiranj, mora tudi državni pravdnik vzeti — cum grano salis.

Nakane celjskega državnega pravdništva, odnosno njegovega tiskovnega oddelka, pokazivajo se pri njegovem postopanju napram vsem v slovenskem jeziku izhajajočim tiskovinam preveč jasno, da bi jih ne uvideli najširši krogi slovenskega ljudstva. Trudi se prizadeti veliko gmotne škode ter na ta način uničiti tiskarno Dragodina Hribarja in vse izdelke iste, samo da bi se bolehavo nemštvo Spod. Štajarske prehitro ne bližalo svojemu koncu. Kako bi sicer moglo, da navedemo prav bližnji zgled, celjsko državno pravdništvo omenjeno pesem konfiskovati, ne da bi bilo zaplenilo nemško takozvano hujskajočo pesem, katera je bila cele tedne v izlogi celjske knjigarne Adler na ogled in v zabavo vsakomur izobešena, in katera pesem ni Nemce k nič manjšemu hujskala, kakor da — po Momsenovem receptu — razbije Slovencem in Čehom glave.

Še bolj jasno se kažejo nakane celjskega državnega pravdništva pri zaplembi poročila o celjskih slavnostih v omenjenem koledarju. Zaplenjene vrste se glasijo dobesedno:

„Nemški celjani so napravili ta dan iz Celja skrbno organizovano tolovajsko taborišče. Zaprisegli so, vsakega Slovenca pretepsti, ki se pokaže na ulici. Mesto ni dalo Slovencem varstva. Po ulicah je tekla kri, pokali so revolverji, in več Slovencev je postalo žrtev nemškega vandalizma."

Sicer zveni res trpko očitanje iz teh vrst za eden del celjskega prebivalstva in za mestno oblastnijo. Toda to očitanje je opravičeno in še preveč milo je izraženo, ker temelji na popolni resnici. Nobena oblast v Celju pa ni o resnici navedenih trditev tako zelo prepričana kakor c. kr. državno pravdništvo samo. Vse grozovitosti, ki so se dogodile dne 9. in 10. avgusta t. l. v Celju, odigrale so se posredno pred očmi državnega pravdništva. Resnico gornjih vrst izkazivajo že izvedene sodniške obravnave in nadaljne preiskave, vsekakor se je moralo celjsko državno pravdništvo takorekoč prisiliti, da je te preiskave uvedlo.

Izgredi in napadi na Slovence in Čehe dne 9. in 10. avgusta t. l. so bili po „dolgi roki" pripravljeni in organizovani. Celjski list „Deutsche Wacht" je brez zadržka skušala že štiri do pet tednov pred obiskom čeških gostov v Celju v dolgih člankih nemško prebivalstvo k dejanskim napadom in k pretepanju naščuvati. Iz tiskarne „Celeja" je izišel poziv nemškemu prebivalstvu, kateri poziv se je razširil v stotinah izvodov, in na katerem so se nabirali podpisi, za zavrnitev „slovanskih vsiljencev". Državno pravdništvo se je zavzelo poziva, toda še le potem, ko je bilo delo dokončano. No, končno je moral nedolžni govor dr. Ferjančiča vse nase vzeti, da se je početje in gonja celjskega moba podtaknila Slovencem.

Nočemo v tem slučaju bližje razpravljati podrobnostij organizovanega napada razgrajačev na Slovence niti o tem, kako je mestna policija organizacijo izgredov trpela, ker bodo strašanski dogodki itak predmet posebne interpelacije.

Opozarjamo le na obširno poročilo, katero se je v prvi bojni pijanosti zapisalo v „Graški Tagespost", št. 220, z dne 10. avgusta 1899. Med drugim se tam glasi: „Nemci so patrulirali po vseh bližnjih ulicah gori in doli, da bi vsakega Slovana pretepli. Nekateri Slovani, ki so podcenjali nemško steklino, prejeli so občutno plačilo z teškimi udarci" itd.

Ali niso zgoraj navedene vrste v koledarju za leto 1900 skoraj dobesedna prestava iz poročila, ki je došlo omenjenemu listu?

Opozarjamo končno na brezštevilne obsodbe celjskih izgrednikov, kakor tudi celjskih policistov, katere obsodbe so se že završile in katere se bodo, tako se pričakuje, še završile. Največji delež krivde na teh izgredih in vsled tega na obsodbah zadene uradnike celjskega mestnega urada, kakor tudi policiste, kateri niso izgredov le trpeli, temuč so izgrednikom delali zdatno pripomoč. Vse to je dognano po razsodbah in aktih, vse to je celjskemu državnemu pravdništvu iz neposredne vednosti znano.

V tesnem dokazilu je omenjeni koledar dokazana dejstva pribil ter imenoval ista v logičnem izvajanju pri pravem imenu. Vkljub temu se ni državno pravdništvo plašilo, ter je na resnici temeljujoče vrstice v poročilu imenovanega koladerja zaplenilo, dočim trpi isto z nekako slastjo lažnjiva poročila v „Deutsche Wacht" glede celjskih izgredov ter zapostavljanja sodnikov.

Ker je to postopanje državnega pravdništva v Celju zmožno, da se dozdeva isto pri prebivalstvu kot strankarsko, ter da se podkoplje potrebno spoštovanje do državne oblasti, stavijo podpisani ekscelenci gospodu pravosodnemu ministru vprašanja:

„1. Ali so navedena dejstva ekscelenci znana?

2 Ako ne, ali je ekscelenca pri volji, se o tem po natančnih preiskavah prepričati ter zagotoviti nepristransko uradovanje c. kr. državnega pravdništva v Celju in priskrbeti, da se zgoraj navedena zaplemba razveljavi?"

Dunaj, 6. decembra 1899.

Wachnianýn, Pogačnik, dr. Laginja, dr. Gregorec, dr. Gladyszowski, Bukovič, dr. Bulat, Župuk, dr. Stojan, Žičkar, Pfeifer, dr. Krek, dr. Žitnik, Kušar, Perić, Biankini, Spinčić in dr. Trumbić.

Celjske novice.

(Novi odbor celjskega okrajnega zastopa) se je tako-le sestavil: načelnik dr. Jos. Sernec, načelnika namestnik dr. Ivan Dečko, odborniki so: vitez pl. Berks, dr. Juro Hrašovec, Norbert Zanier, Franjo Roblek in Janez Jeschounig.

(Skupščina okrajnega zastopa celjskega), ki je bila na četrtek, dan 14. grudna t. l. dolo-

---

„Ni treba ne! Kristus z njim. . . Čemu mi je?" je skoro s strahom izpregovoril Vahramjej. „Nemara sem prvikrat bolan. . . Oh — oh. Oh, ljubi Bog. . ."

Zastokal je bil malce, no stisnil zobe ter se premagal; potem se je z veliko silo iztegnil po pisker, spuščeč v škaf; ali ni ga mogel doseči. . . Duplov mu je primaknil škaf, zajel z loncem motne in tople vode, ter mu dal izpiti.

Vahram si je bil otrl brke in brado z robom svojega raztrganega balahona; potem je z očmi poklical k sebi Duplova, in ko se je le-ta sklonil k njemu, mu je šepnil na uho:

„Ako bo dal Bog, da ozdravim, potem mi daj novi balahončik pomeriti. . . Vidiš, kako sem ga včeraj razdelal. . ."

Pri tem sta se bila razšla. Duplov se je vrnil v Jeroškino ter brž poslal Vavda po zdravnika.

Zdravnik se je pripeljal v Mišenkovo, natančno preiskal bolnika ter se oglasil medpotoma pri Duplovu.

„Na vašo prošnjo sem obiskal Vahramjeja; razvidim, da sem ondi odveč. Pri njem se je že pričela gangrera. . ."

„Kako ste povedali: kaj je to?" je vprašal Duplov prestrašeno.

„Gangrera, to je prosto rečeno — Autonov ogenj. . . Rešiti ga je nemožno! . . Jedva bo jutra učakal?"

In doktor je zasukal govor na požar in Duplovo škodo. Ali Duplovu se ni ljubilo govoriti. Zvečer se je spet peljal v Mišenkovo ter našel Vahramjeja že v nezavesti. Celo noč je prečul pri njem, prizadevajoč si vsaj kolikor toliko olajšati trpljenje nesrečneža, ki je bilo grozovito, neznosno. . . Vahramjej se je premetaval po klopi neprestano žejen, in le poredkoma je tiho blodil, skoro ne nehaje ječati. . .

Proti jutru je dospel prošt Peter, po kojega je Duplov poslal še ponoči. Umirajoči se je s težavo izpovedal. Opravivši svojo dolžnost, oglasil se je prošt mimogrede pri Duplovu in mu šepnil na uho:

„Mislil sem, da se bodemo prav dobro imeli na našem obedu; a glejte, kje se vidiva! Resničen je pregovor: človek obrača, Bog pa obrne."

Duplov je skomizgnil z ramama ter ni odgovoril ničesar, ali v globini njegove duše se je ganilo:

„Človek obrača. . . A Bog ga spominja, da je treba misliti bolj na smrtno uro, nego na posvetno blago."

Proti poldnevu je Vahramjej izdihnil: umrl je tiho, v groznih bolečinah.

Duplov ga je zagrebel na svoje stroške in med celo sveto mašo je kleče molil za rajnika. Prošt je imel lep, ganljiv nagrobni govor.

* * *

Nam ne preostaje veliko povedati.

Drugi dan po Vahramjejevem pokopu poprijel se je Duplov svojih poslov z lastno mu vztrajnostjo. Prijevši zavarovalnino, katera ni pokrila niti petino stroškov, začel je Duplov graditi si novo ognjišče; no predno si je postavil hišo, zgradil je novo kočo Vahramjejevi družini ter jej dajal vsaki mesec žita ter nekaj denarja. Postavil si ni bil taka poslopja kakor poprej: dom si je sezidal nevelik, pa tudi v barantiji je postal nekam bolj zmeren. V teku nekolikih let dospel je do kolikor toliko blagostanja; ali vsem je postalo jasno, da tako obogatel ne bo, kakor so preje o njem govorili njegovi sosedje, jeroščinski trgovci. Edni so menili, da je baje v njegovi skrinji zgorelo več nego edna desetina tisočakov; drugi so trdili, da nima v trgovini prejšne sreče. Nemnogi, ki so bliže poznali Duplova, so govorili, da je nehal stiskati kmeta ter postal zadovoljen z manjšim dobičkom.

Poslednje mnenje je bilo menda najbolj istinito.

čena, preloži se zaradi nastalih zadržkov na sredo, dne 27. grudna t. l. ob 10. uri dopoldne. Dnevni red in zbornica ostane, kakor se je to določilo in že v zadnji številki našega lista poročalo.

(**Redni občni zbor „Celjskega pevskega društva“**) vršil se bode dne 28. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih „Narodne čitalnice“ z naslednim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora dne 14. januvarja t. l. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo rač. pregledovalcev. 6. Volitev predsednika. 7. Volitev petih odbornikov in dveh namestnikov. 8. Volitev treh računskih pregledovalcev. 9. Slučajnosti.

(**Savinjski vlak**) v Velenje odhaja od 18. t. m. že ob 7. uri 40 minut zjutraj iz Celja, ker ima zvezo z vlakom novo otvorjene železnice Velenje-Spodnji Dravograd. Natančni vozni red novo otvorjene železnice Velenje Spodnji Dravograd priobčen bode v prihodnji „Domovini“.

(**„Tat v mlinu“.**) Na splošno zahtevanje se ponovi v nedeljo, dne 17. t. m. omenjena burka s petjem. Osebe ostanejo iste, tako tudi cene. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Kdor je zamudil prvikrat to izborno igro, ta pač naj ne opusti sedanje prilike.

(**Oddaja gozdnih drevesc.**) V svrho pogozdovanja, odda se od državnega gozdnega vrta v Celju, eden milijon iglastih drevesc različnih vrst, po naslednji ceni, in sicer velja: 1000 komadov 3letnih smrek 2 gld., 1000 komadov 2letnih mecesnov 2 gld, 1000 komadov 2letnih belih borov 1 gld. 50 kr., 1000 komadov 2letnih črnih borov 1 gld. 50 kr. Prijave za dobavo rečenih gozdnih drevesc sprejemata c. kr. okrajno gozdarsko nadzorstvo v Celju in c. kr. deželno gozdarsko nadzorstvo v Gradcu, in sicer za pomladno pogozdovanje do 15. januarja, za jesensko pogozdovanje do 15. septembra vsakega leta. Neimovitim gozdnim lastnikom oddajajo se gozdna drevesca brezplačno, to je: povrniti se morajo le stroški za izkopavanje, zavitek in prevožnjo. Na kolka prostih prošnjah neimovitih lastnikov mora občinski urad izrečno potrditi njih neimovitost. Natanko naj se napove število in vrsta zahtevanih drevesc, naslov prošnjika, pošta ali železnična postaja kamor se naj drevesca pošljejo.

(**Naši brzojavni uradniki.**) Brzojavljenje je že samo ob sebi dragoceno, a navadno še dobi človek za drag denar mesto brzojavnega obvestila neko spako, nad katero ne vé ali bi se jezil ali smejal, ker je ne razume. Koliko zamude časa in škode so že provzročile take popačene brzojavke! Na ogled nam je poslal prijatelj brzojavko dano v Gradcu ter namenjeno na pošto v Brezjem. Brzojavka se glasi: „Peccek raunokar prenonil oboesti sorodnike.“ Menite da je adresat kaj razumel! Še le pismo ga je pozneje poučilo, da bi se naj brzojavka glasila: „Deček ravnokar preminol, obvesti sorodnike.“ — Dajte slovenskih uradnikov!

(**Umrla je**) v Celju soproga mizarskega mojstra Matevža Sinkovič, gospa Marija Sinkovič rojena Antloga. Poročila se je še le pretečeno spomlad. Lahka ji zemljica!

(**Orožniki v — pikelhavbah.**) Pretečeno nedeljo smo se prvič divili pruskim pokrivalom na glavah c. kr. avstrijskih orožnikov.

(**Dr. Riebl — obsojen.**) Zaradi obrekovanja in žaljenja tukajšnega slovenskega zdravnika dr. A. Praunseis-a i. dr. je obsodilo sodišče dr. Riebl-a na 200 gld. globe, oziroma eden mesec zapora.

(**„Čorbar“ Golitsch zopet obsojen.**) Celjsko okrajno sodišče je obsodilo dne 11. t. m. razupitega izzivača „čorbarja“ Golitscha na globo 10 gld. oziroma 48 ur zapora, ker je pri napadu na g. Bovho bodril in organizoval tolovaje s klici: „Haut's ihn, haut's ihn nieder!“ Po tej obsodbi je postal skrajno otožen, ker čuti v Celju že vendar prevroča tla. Še tistih par desetakov, kar si je od prodaje svoje čorbarije prihranil za vsakdanje potrebe, poberó mu kmalu globe in sodni stroški.

(**Grdo se mu je sprevrglo!**) Malopridnež Grabič, kateri je v usodni noči naskočil tolovajsko g. Bovho ter bil obstreljen, imel je drznost, da je nastopil pri obravnavi zoper Bovho kot zasebno prizadeti ter zahteval za bolečine, za mudo časa in za svoje cape visoko odškodnino. Sodišče pa mu je račune zmešalo: oprostilo je g. Bovho, Grabiča pa obsodilo kot napadalca na teden dni zapora in v povrnitev odškodnine. Kdo je tedaj napadal?!

(**Okrajna bolniška blagajna v Celju**), katera je prišla vsled malomarnosti Slovencev pri volitvah odposlancev in pri volitvi načelstva zopet v nemške roke, gospodari kaj uzorno. Pri sklepu računov za leto 1898, kar se je zgodilo še le sedaj ob koncu leta 1899, se je izkazal primanjkljaj 859 gld. 98 kr. Tudi nasprotniki uvidijo, da ne pridejo nikamor s to napravo ter bi že bili za prepustitev iste, toda skrbi jih zopet, kam potem z Oechsom, kateremu je ob ljubljeno, da ne bo nikoli brez službe.

(**Ob asistenci policije.**) Drugi dan po usodni noči, t. j. 10. avgusta je celjska fakinaža obhajala bojno zmago, s tem, da je nahrulila vsakega Slovenca ter naskočila stanovanje znanih Slovencev. Ednaka druhal je prišla tudi pred stanovanje g. Žimniaka pri kapucinskem mostu ter med divjaškim krikom in psovanjem metala razne grdobije proti oknom hiše. Zraven razgrajalcev je bilo — 13 policajev, ki so vpili nad napadenimi v stanovanje, naj se umaknejo, a razgrajalcev niso razgnali. Prebivalci, ki so poznali celjsko surovost, so bili v upravičenem strahu. Naravno je tedaj bilo, da se g. Žimniak ni pohvalno izrazil o nepristranosti policije, nego je v naznanilu na magistrat izjavil, da se je njegova hiša napadla ob asistenci policije. Policija ga je zaradi tega tožila, no, pred sodnijo je g. Žimniak dokazal, da je njegova trditev žal, resnična in upravičena, in sodišče ga je oprostilo. Ta razsodba je pač najboljši dokaz za upravičenost naših terjatev: Proč z magistratno policijo, dajte nam državno policijo!

(**Ali je res v celjski okolici nevarno?**) Naši nasprotniki, ki zagovarjajo celjsko policijo, bi na vsak način radi dokazali, da tudi v okolici ni bolj varno, kakor v proslulem celjskem mestu. Vsako fantovsko juckanje navajajo kot — nevarne znake, vsak malovažni pretep hočejo prispodabljati s klanjem in pobijanjem v Celju v usodnih dneh. Nedavno je nek pijan fant premikastil blizu plinarne — kjer pa je še rajon celjske policije — nekega neljubega mu nasprotnika. Takoj je bil ogenj v strehi. In kričali so: v slovenski okolici celjski je nevarno, pri tem pa so pozabili, da ima okoli plinarne še slavna celjska policija skrbeti za mir in red. Da imamo v celjski okolici popolnoma drugačne varnostne razmere, kakor pa v mestu, je dokaz to, da so bili okoličani na povratku domov na javni ulici napadeni in pobiti, dočim se najbolj strupenim renegatom, ki stanujejo v okolici, še nikdar ni skrivil las; kajti Slovenci v okolici smo pač drugačni ljudje, pa tudi naši varnostni organi ne delajo razlike med Nemcem in Slovencem. O lepi varnosti v slovenski okolici govorita naj laglje mazača celjske „žabe“ Ambroschitsch in dr. Stepischneg, katerih prvi še sedaj stanuje neoviran v slov. okolici, dočim se je drugi „zaradi premembe zraka“ preselil v zaduhlo ulico.

(**Celjski policist v nevarnosti!**) Pretečeni teden so prinesli graški listi brzojavko iz Celja, da je bil policist Zintauer pri kontroli slovenskih potepuhov od teh napaden ter nevarno ranjen. Proslaviti so tedaj hoteli po širnih nemških deželah junaštvo celjskega policaja. Uradno poročilo dotičnega policaja — junaka se glasi seveda malo skromnejše. V neki stranski ulici ustavil je policaj Zintauer železniškega delavca Derstvenšeka. Ta se je izkazal s pravilno delavsko knjižico. Kakšen je bil njuni pogovor nadalje, se ne ve. Znano je le, da je proglasil policaj delavca zaradi osornega odgovora aretiranim. Aretirani pa vrže dvakrat zaredoma policaja na tla ter ga mikasti toli časa, da so priskočili ljudje policistu na pomoč. Tudi drugi policist, ki je prihitel Zintauerju na pomoč, je ležal takoj na tleh. Oba policista se nahajata v zdravniški oskrbi. Mi smo gotovo zadnji, ki bi odobravali ustavljanje javnim organom, ker škodo ima vedno le renitent. Toda osvetliti smo vendar morali nemško baharijo ter zasramovanje Slovencev, češ, da naleti v Celju policist kar na ulici na družbo slovenskih potepuhov. V istini pa je bil že eden delavec usodna prikazen dvema policajema.

Spodnje-štajarske novice.

(**Imenovanje.**) Ministerski vodja je imenoval namestniškega koncipista za Štajarsko g. dr. Ivana Žolger, ministerskim koncipistom v naučnem ministerstvu.

(**Šolstvo**) Vodja naučnega ministerstva dr. Vilj. pl. Hartel, je izdal dne 3. nov. t. l. instrukcijo na c. kr. deželne šolske nadzornike. Poleg določil, ki se tičejo uradnega delovanja nadzornikov in ki jih vzbujajo k rednemu nadzorovanju, je v § 1. te instrukcije ta določba: „C. kr. dež. šolski nadzorniki morajo z vso natančnostjo paziti na to, da se šola ne zlorabi v politične, narodne ali konfesijonalne agitacije. Z ozirom na njih medsebojno razmerje se pričakuje, da bodo težili po zvrševanju svoje naloge po medsebojnem sporazumljenju.“ — Ta centralizacija šolskega nadzorstva je lahko koristna ali škodljiva — po političnem mišljenju nadzornikov.

(**Nova pošta.**) Dne 16. t. m. se je odprla pri Sv. Martinu v Rožni dolini nova pošta z imenom „Sv. Martin pri Celju“. Zvezo bo imela nova pošta s poštnim in brzojavnim uradom v Celju, kamor bo prihajal vsaki dan poštni pot. Ni nam znano, ali so se pač ondotni rodoljubi pravočasno pobrigali, da dobi pošta v celem obsegu dvojezični značaj.

(**Pevsko društvo v Braslovčah**) ima svoj VII. občni zbor, na praznik sv. Štefana t. j. dne 26. grudna t. l. ob 3. uri popoldne, v prostorih gostilne g. Vinko Brišnik-a. 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika o društvenem stanju. 3. Vpisovanje udov in plačevanje letnih doneskov. 4. Volitev odbora. 5. Razni nasveti. Slednjič prosta zabava. K temu zborovanju vabijo se posebno vljudno vsi domači in tuji prijatelji petja in glasbe. Odbor.

(**Bralno društvo v Št. Pavlu v Savinski dolini**) ima dne 26. decembra t. l. na sv. Štefana popoldne po božji službi v zgorni dvorani pri Frančku, svoj letni občni zbor. Dnevni red: 1. Govor in pozdrav. 2. Letno poročilo tajnika. 3. Letni račun. 4. Vplačevanje udnine in sprejem novih udov. 5. Volitev novega odbora. 7. Naročitev časnikov. 7. Poučni govor nadučitelja Vidica. 8. Nasveti. K mnogoštevilni udeležbi vabi odbor.

(**Šaleška čitalnica v Šoštanju**) začela je novo dobo svojega delovanja! Čitalnica ima dramatični odsek ter pevski in tamburaški zbor, s kojih pomočjo bode v teku leta prirejala razne veselice in zabavne večere. Da pa zamorejo ti odseki svojo nalogo uspešno izvrševati in čitalnica primerno število časnikov naročiti, treba ji je mnogo udov in da jo ti udje s svojimi denarnimi doneski redno podpirajo. Odbor obrača se do vseh spoštovanih narodnjakov Šaleške doline s prav vljudno prošnjo, da blagovolijo pristopiti kot udje k „Šaleški čitalnici v Šoštanju“, da bi tako imela ista svoje ude po vsi Šaleški dolini ter na taki način postala središče vsega narodnega in društvenega življenja in gibanja te prekrasne doline. V združenju je moč! Malo nas je in tembolj nam je treba združiti se in napeti svoje moči, da nas nasprotniki ne podero in uničijo! Narodna ideja, narodna ljubezen mora v vsakem posameznem kakor v narodni celoti plamteti, nobena žrtev nam ne sme biti pretežka, poiskati moramo sredstev, da se narod krepi in jači! Gojimo prijetno nado, da naša prošnja ne bo glas vpijočega v puščavi, temveč, da pade na rodovitna tla ter nam zdatno pomnoži število društvenikov. V to pomozi Bog in naklonjenost p. n. narodnjakov napram „Šaleški čitalnici“.

(**Otvoritev nove železnice Velenje-Spodnji Dravograd**) vršila se bo v ponedeljek, dne 18. t. m., dočim se otvori ona Volšberk-Zeltweg še le 30. t. m.

(**Planinske večere**) je vpeljala Savinska podružnica „Slov. planinskega društva“ v Gornjem gradu. Ti bodo vsako drugo soboto in sicer redoma v raznih gostilnah — katerih gospodarji so člani „S. P. D.“. — Namen teh planinskih večerov je poučno zabaven sestanek članov planinskega društva in drugih prijateljev turistike. Prvi planinski večer bo v soboto, dne

16. t. m. v gostilni gospe Šlanderjeve. Spored: 1. Moja prva hoja na Ojstrico. Predava gospod Kocbek. 2. Petje. 3. Šaljivi prizori. Ker je pri tem večeru obljubil sodelovati svetovno znani plesalec na vrvi Marktflek, laški knez, ki bode proizvajal razne produkcije in ker se bodo pri predavanju kazale slike Ojstrice in okolice — je upati mnogobrojne udeležbe. Povabljeni so vsi člani pl. dr. pa tudi vsi prijatelji in prijateljice turistike. Člani pl. dr. in njih rodbine so prosti vstopnine, nečlani plačajo 15 kr. v društvene namene kot globo. Posebna vabila se ne bodo izdajala. Začetek ob pol 8. uri.

(**Bralno društvo na Dolu**) ima v četrtek, dne 24. grudna t. l. svoj sedmi občni zbor v prostorih bralnega društva s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Odborovo poročilo o stanju knjižnice. 3. Poročilo o letnem računu. 4. Slučajnosti.

(**Petrolej v Vitanju.**) V Logarjevem hlevu se je bil res prikazal petrolej in podjetni Žid Münzer je takoj začel pridno kopati. Pa kmalu se je pokazalo, da petrolejnega vrelca ni, temveč je pritekel petrolej iz — kleti soseda Hofbauerja.

(Iz Konjic.) (Miklavžev večer.) Dne 5. t. m. zvečer priredila je naša čitalnica Miklavžev večer, koji se je dopadel odraslim in še gotovo dolgo v prijetnem spominu ostane našim otrokom. Kako je vse strmelo, kako so se svetile oči otrok, ko je nastopil Miklavž (g. Rožman), kako so pa drbtela ta mala bitja, ko se je za njim privalila peklenska pošast (g. Slemenšek). Miklavž je nagovoril otroke in odrasle, pustil nekatere moliti — dva je odnesel peklenšček. Nazadnje je Miklavž obdaroval otroke ter se po kratkem nagovoru poslovil.

(**Čitalnica v Konjicah**) priredi v nedeljo, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer svojim udom „Slomšekov večer" — z govorom, deklamacijo, godbo in petjem.

(**Okrajna bolniška blagajna v Brežicah**) ima svoj občni zbor dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne v pisarni okrajnega zastopa.

(**O konzumnih društvih v slovenskih okrajih**) je dobil mariborski „Slov. Gospodar" iz kozjanskega okraja nastopni dopis: „V našem okraju začelo se je močno gibanje. Ako srečaš kje dva kmeta, kaj misliš, o čem govorita? Govor suče se le o zadrugi, o konzumnem društvu in o zlatih časih, kateri imajo za kmeta nastopiti, ko bo moka, sol, kava itd. polovico zastonj. Razun tega pa še vino, kako po ceni bo! — Mi smo gotovo za vsaki napredek in zboljšanje kmečkega stanu, vendar dvomimo, da bi pri nas zadruga s kramarijo uspevala in kmetu toliko sreče in blagostanja prinesla, kakor se je nadja. Sliši se posebno, da mislijo ustanoviti tako zadrugo v nedeljo, dne 10. t m. v župniji Pilštanj. Čuditi se moramo, kako so ljudje do tega prišli. Da je tukaj res vse dražje, kakor drugod, vzrok je gotovo velika oddaljenost od železnice in ker blago več stane, predno ga v te kraje dobimo. Ne pozabimo tudi, da imamo izvrstne trgovce, poštene, značajne može, kakor ravno blaga hiša trgovca in župana Supančiča in Schmidta na Pištanju. Na naši strani so tudi vselej v boju za mili naš narod. Ravno tako imamo dva naša trgovca v Kozjem, vrlega župana gosp. I. Elsbacherja in J. Druškoviča, ki sta v hudih časih borbe za kozjansko občino šla z nami čez drn in strn. Ne odmetujmo torej takih mož, katere neobhodno potrebujemo, da nas sovražniki ne pozobljejo. Toliko v pomislek in prevdarek!"

(**S Pilštanja.**) (Ustanovitev zadruge). Pretečeno nedeljo ustanovila se je pri nas kmetijska zadruga in sicer vsled prizadevanja g. Iv. Kač-a iz Žalca, kateri je s svojim govorom ogromno množico, (bilo jih je do 300) elektrizoval. Pristopilo je naenkrat 50 posestnikov, kateri so izvolili ednoglasno načelnikom zadruge, katera ima ime „Pilštanj z okolico" g. Marka Tomažič, a g. Miloša Germovšek, tajnikom. Denarničar je g. župan Matija Amon. — Drugi dan v ponedeljek, dne 12. decembra t. l. ustanovila se je kmetijska zadruga pri S. Vidu na Planini. Pristopilo je 30 udov in ti so izvolili načelnikom zadruge g. Antona Ribar, tajnikom g. Jožefa Jazbinšek in blagajnikom kmeta Jožefa Span. — Ime te zadruge bo „Sv. Vid z okolico". — Novi zadrugi, razvijajte se krepko!

(**Požar.**) V Dornavi pri Možgancih je zgorelo v soboto, dne 2. t. m. hišno in gospodarsko poslopje Janeza Čuša, p. d. Šeričevega. Škode je okoli 3000 gld. Zažgala je domača hčerka po neprevidnosti z lučjo na podstrešju.

(**Tobačna trafika v Ptuju**) je prevzeti. Ista se nahaja na takozvanem „Waagplatz" ter ima čistih letnih dohodkov okoli 228 gld. Zaznamovani prošnjiki se naj oglasijo najpoznejše do 15. prosinca 1900 pri finančnem ravnateljstvu v Mariboru.

(**Od Sv. Urbana pri Ptuju.**) (Veliki požar). Tukajšnemu gostilničarju Jožefu Colnar, je zgorelo gospodarsko poslopje, zraven 80 polovnjakov sliv s posodo vred, veliko drv, sena, slame in nova vinska stiskalnica, ki je čez 150 gld. stala. Z veliko težavo se je vinska klet, v kateri je dosti vina, pred uničenjem zabranila. Colnar ima veliko škode, zavarovano je imel samo poslopje za mali znesek. Kakor se sumi, je nekdo nalašč zažgal.

(**Vremenska postaja na Cvenu**) beleži v mesecu novembru: Povprečna toplina 4·6° C. Najvišja toplina dne 3. ob 2 h. p. m. 17.0° C. Najnižja toplina dne 25. ob 7 h. p. m. 4·6° C. Največ padavin dne 9. 3·0 mm. Vsota padavin 4·9 mm. Število dni s padavinami 3, s snegom 1, z meglo 10 Povprečna oblačnost 6·2. Dozdaj najbolj suh mesec v tem letu.

(**Za družbo sv. Cirila in Metoda**) je nabral predsednik lehenske podružnice g. Tone Podlesnik v veseli družbi 10 K, katere so se takoj odpravile na pot v Ljubljano.

(**V Ribnici na Pohorju**) je nabral g. L. Č. v veseli družbi 6 kron za „Našo Stražo" in jih doposlal našemu uredništvu. Bog pla i!

(**Mariborski „Narodni dom"**, kateri se je otvoril z veselico dne 3. t. m., ima v svojih prostorih tudi z vsem preskrbljeno gostilno. Mariborski Slovenci postali so s tem neodvisni od nemških gostilničarjev.

(**Ga že imajo!**) Tudi Mariboržani so dobili svoj „Bismarckplatz". Mariborski očetje so se ustrašili krika mlečnih renegatov, kateri študirajo v Gradcu. Z imenom največjega avstrijskega sovražnika pa so prekrstili dosedanjo Meščansko ulico, v kateri se nahaja c. kr. gimnazija, c. kr. učiteljišče in c. i k. korno poveljstvo. In vsa ta poslopja bodo nosila ime pokojnega sovraga! Mladina naj si tedaj prva utisne to, za Avstrijo nesrečno ime, v srce? Ali res ni za prusofilstvo na Spod. Štajarskem nikakšnega zdravila več!

(**Umrl je v Gradcu**) dne 9. t. m. dvorni in sodni svetnik dr. Julij Kozjek, rojen Slovenec, a zadnja desetletja renegat. Pokojni je bil na glasu najboljšega zagovornika v področju graškega sodišča.

Državni zbor.

V seji dne 6. t. m. je po zaključku debate o prvem branju državnega proračuna, razlagal češki poslanec Schwarz, dve uri vzroke in posledice narodnostnih bojev v Avstriji. Koncem seje je predlagal in utemeljeval poslanec Hofica predlog, naj se zahteva od gostilničarjev pred nastopom obrti spričevalo sposobnosti za to stroko, a za to pa se jim naj tudi razširijo pravice v obrti. Poslanec Žičkar je interpeliral pravosodnega ministra zaradi konfiskacije Hribarjevega „Ilustrovanega narodnega koledarja" za l. 1900 (glej interpelacijo!), poslanec dr. Krek pa je interpeliral voditelja finančnega ministerstva, ker se je v proračunu za l. 1900 črtalo poprej že ustanovljeno mesto ednege finančnega nadsvetnika za Kranjsko. — Seja dne 7. t. m. se je začela zaradi pogreba bivšega zborničnega predsednika dr. Fr. Smolka, še le popoldne. Končala se je v prvem branju debata o vladnem načrtu zakona gledé na obračune dohodkov od piva, petroleja in sladkorja. Ta zakon namreč zahteva, da se zaračunijo z novim letom davki od omenjenih predmetov na račun tiste državne polovice, v kateri se porabijo. Ta naredba bo koristila zopet največ Mažarski. Na dnevnem redu te seje sta bila tudi zakona gledé kvote in vojaških novincev. — V seji dne 12. t m. je prišlo do prvega branje zadnje nagodbene predloge, kvotnega zakona. Unela se je dolgotrajna debata, v katero so posebno češki poslanci posegali. Goriški poslanec Gregorčič, je podal predlog za ustanovitev nadsodišča v Ljubljani. Razburjenost na levici je narasla pri interpelaciji na justičnega ministra zaradi obsodbe urednika „Deutsches Volksblatt". Ker je predlagal obsodbo dunajski državni pravdnik Bobies, slišali so se klici: B.. je lump!" „Sramotni židovski hlapec!" „O! Židov dobi denar!" „To ni sodnik, ven z ničvrednežem!" — Zelo viharna seja je bila dne 13. t. m. Bil je v zbornici prizor, kakršnega smo bili vajeni za časa nemške obstrukcije. Poslanec vitez Berks, je namreč podal zelo ostro interpelacijo na pravosodnega ministra Kindingerja, katerega se je tikalo 88 podanih interpelacij, a odgovoril še ni na nobeno. V celem pa je bilo na vlado podanih 457 interpelacij, odgovorilo se je pa samo 11. Berks je povdarjal, da je on sam interpeliral pravosodnega ministra zaradi varovanja sodnikov, toda minister Kindinger tudi na to interpelacijo ni odgovoril, on tedaj noče varovati svojih uradnikov. Nastale so burne demonstracije s klici: „Abzug Kindinger! Pereat Kindinger! Gospod predsednik, pustite obtoženca notri pripeljati!" Potem so interpelirali češki poslanci predsednika, kar je izzvalo zopet hrupne prizore. — Zadnja seja t. l. bo baje dne 19. t. m., a prva v prihodnjem letu dne 8. januarja — ako ne odstopi že poprej grof Clary, se zopet upreže § 14. — Že v sredo dne 13. t. m. se je v parlamentu raznesla vest, da je Clary vložil ostavko in da prevzame grof Pininsky vodstvo nove vlade. Za ta slučaj pa so baje že v naprej sklenili levičarji, da pričnejo obstrukcijo. O Poljakih se govori, da so se že zavezali z levičarji, vendar je to najbrž le samo govorica. Bati se je, da se „Krščanska slovanska narodna zveza" razbije, ker bodo Rusini in Bulatovi privrževci glasovali za takozvane drž. potrebščine, Slovenci pa po večini ne.

Druge slovenske novice.

(**Električno železnico v Ljubljani**) začno graditi v mesecu marciju prihodnjega leta. V osmih mesecih bo delo končano.

(**Novo gimnazijsko poslopje v Ljubljani**) so slovesno blagoslovili v soboto, dne 9. t. m.

(**Ubijalec svoje žene.**) Ljubljansko porotno sodišče je obsodilo Alojzija Ažbeta, posestnika v Dolenčicah v 6letno poostreno ječo, ker je dne 6. novembra t. l. ubil svojo ženo.

(**Šolo so zaprli**) v Litiji zaradi davice med šolsko mladino.

(**Mrtvega so našli**) v Lescah dne 7. t. m. nekega Matijo Gogola. Vračal se je vinjen iz gostilne ter ga je zadela kap.

(**Požar.**) V Spodnjih Poljanah so pogorela dne 2. t. m. osmim kmetom vsa poslopja. Ogenj je nastal po neprevidnosti, ker je nekdo zanesel zvečer še tleči pepel za skedenj. Škode je okoli 25.000 gld.; ponesrečneži se nahajajo v največji bedi.

(**Utopljenca**) so našli dne 6. t. m. v Loki pri Novem mestu Stal je po konci v vodi. Utopljenec je bil oženjen ter oče 6 otrok. Vračal se je vinjen s semnja ter zabredel v Krko.

(**Utonil je**) v Krki 80letni Jožef Miklavčič. Zabredel je v reko gredé k zgodnji maši.

(**V postojnskem okraju**) razsajajo nalezljive bolezni med otroci, kakor ošpice, škarlatinka in davica. Na ošpicah je zbolelo 1305 otrok ter jih pomrlo 46.

(**„Schulverein" na Koroškem**) slepi priprosto slovensko ljudstvo najbolj z raznimi veselicami in slepilnimi darili, ki jih prireja slovenski deci. Tudi letos bo priredilo to društvo takozvane božičnice v Železni Kapli, Rožeku, Vetrinju in Mohličah. „Schulverein" je že poslal v ta namen 200 gld, a drugih 200 gld. je baje poslalo več „prijateljev" slovenske mladine iz — Prusije.

(**Samomor.**) V Beljaku se je na ondotnem državnem kolodvoru ustrelil v železniškem vozu 20letni Jos. Höll iz Trga. Vzrok neznan.

(**Nova lista.**) Slovenski skladatelj in godbeni učitelj g. Hrabroslav Vogrič, začne izdajati v Trstu z novim letom „Slavjansko Liro", list za tamburaške zbore. V Gorici pa začne izdajati uredništvo „Gorice" list „Narod".

(**Tržaški zistem.**) V Trstu je državna ljudska šola, katero obiskuje 519 italijanskih, 279 slovenskih in 195 nemških otrok. Sedaj pa je imenovan voditeljem te šole trd Nemec Adolf

Brunnlechner, kateri je dosedaj učiteljeval v Aflencu na Gor. Štajarskem. Slovenski učitelj, Dolinar, ki je izboren šolski pisatelj in zna vse tri jezike popolnoma, se je pa prezrl. Pa še naj kdo trdi, da ne vodijo avstrijske vlade zgolj nemški nagibi!

(**Dopolnilna volitev**) za goriški dež. zbor mesto odstopivšega grofa Coroninija bo dne 3. januarja 1900. leta.

(**Osebne vesti.**) Okrajnim sodnikom za Kobarid je imenovan g. Matija Fabijan, sodni pristav v Ajdovščini. Premeščen je iz Tolmina v Ajdovščino sodni pristav Henr. Lasič.

(**Novo notarsko mesto**) se je ustanovilo v Kobaridu istočasno z okrajno sodnijo.

(**Osebna vest.**) Začasni profesor na učiteljišču v Kopru g. Josip Žilih je imenovan stalnim profesorjem istotam.

(**Reka in Trst.**) Carinsko in trgovinsko zvezo je Avstrija še le pred par meseci ponovila z Ogrsko in že se kažejo vse zvijače ogrskega trgovinskega ministerstva. Isto dela na to, da se vzame Trstu promet z notranjimi deželami na ljubo mažarski Reki, katero mesto bi naj postalo prvo trgovinsko mesto. Posebno na južno železnico hoče mažarska politika na vse načine pritiskati. Ogrski trgovinski minister je prisilil južno železnico k sklepu, da reški transporti v bodoče ne bodo šli prek Pragerskega nego čez Karlovac. Kaj pomeni to za Trst ter za naše notranje dežele, o tem si še avstrijska vlada najbrže ni na jasnem.

(**Banka „Slavija“.**) Iz poročila banke „Slavije“ povzamemo, da je bilo od 1. januarja pa do konca oktobra 1899 v življenskem oddelku predloženo 3841 oglasil, glasečih se na zavarovani kapital 10,718 432 K. Zavarovanih kapitalij za slučaj doživetja in smrti bilo je v tej dobi izplačano za K 783.839·66. — Rezerve in fondi iznašajo koncem leta 1898. K 19,171.272·34. — V celem je bilo izplačano K 59 820 139·96 kapitala. 10% dividende izplačalo se je členom 611 884 K 30 v. Banka „Slavija“ utemeljena v smislu vzajemnosti sklepa po najugodnejših zavarovalnih pogojih zavarovanja za slučaj smrti in doživetja, dote otrokom, penzije itd. Navedeni uspehi dokazujejo, da slovansko občinstvo praktično uporablja geslo „Svoji k svojim“, ter da daje prednost renomiranemu domačemu zavodu pred tujimi zavarovalnicami. Pojasnila in tarife razpošilja gratis generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposke ulice 12.

Druge avstrijske novice.

(**K parlamentarnemu položaju**) Poslanec dr. Gregorec je predlagal v seji parlamentarne komisije, naj se z ozirom na pretečo nevarnost, da brez parlamentarizma rešijo najnujnejše državne potrebščine, da se razpusti sedanje uradniško miniterstvo, sestavi novo uradniško ministerstvo tako, da bo vsaka narodnost zastopana v njem po svojem ministru-rojaku. Predlog je bil v obče pozdravljen in morda se tudi odloči krona zanj.

(**Prememba tiskovnega zakona**) Tiskovni odsek se je pečal pretečeni teden z vprašanjem gledé svobodne kolportaže ter s predlogi o premembi tiskovnega zakona. Sedanji naš tiskovni zakon je še starinska relikvija nekdanjega absolutizma ter so njegovi paragrafi čudno — raztegljivi, kar občutimo posebno nekateri slovenski listi. Odsek je vendar razpravo o tem preložil, dokler gosposka zbornica ne sprejme zakona o odpravi časniškega kolka.

(**Železniški tovorni listi.**) Od 1. januarja 1900 naprej se uvedejo novi železniški tovorni listi. Stari tovorni listi se pa lahko zamenjajo z novim in sicer brezplačno do 31. marcija 1900 l. To pa le tedaj, ako niso popisani, in niso še preskrbljeni s privatnimi pečati. Ako so pa popisani in na njih pritisnjeni privatni pečati, in se niso še rabili za prevoz blaga, potem je treba plačati pri zameni za vsaki novi tovorni list eden vinar.

(**Žrtve zadnjih izgredov na Češkem in Moravskem.**) V državnem zboru se je svoječasno sestavil posebni preiskovalni odsek gledé nemirov na Češkem in Moravskem. Ta odsek je sedaj sklenil soglasno poziv na vlado, naj pomilosti vse osebe, ki so bile obsojene zaradi političnih nagibov ter naj skrbi za vdove in sirote nesrečnih žrtev, kakor tudi za oškodovance.

(**V hrvaškem deželnem zboru**) so bile ves teden viharne razprave. Vlada je predložila zbornici finančno nagodbo z Ogrsko, oziroma samo provizorij, ker je vedela, da s celotno nagodbo ne prodre. Cela opozicija je nasprotovala ter so dan na dan prijemali narodni poslanci vlado, mažarsko pobratimstvo in bana kot vrhovnega zaščitnika mažarske zveze. Poslanec Bresztyensky je naravnost pozival vse narodne poslance, naj odložé mandate.

(**Ogrska v carinskem razmerju z Avstrijo.**) Dve reči sta, ki vznemirjete avstrijsko vlado, mažarski napuh pa povzdigujete: takozvani porazdelitveni zakon gledé sladkorja, petroleja in piva ter budgetni provizorij. Mažari že napovedujejo javno z novim letom carinsko vojsko Avstriji, ako ne reši poprej teh dveh prepornih točk. To pa se grofu Clary-ju ne more posrečiti, ker ga imajo Čehi v škripcih. Budgetni provizorij je dosedaj sprejet še le v prvem branju. Prav lahko je tedaj mogoče, da Mažari svoje grožnje res izvedejo ter proglasijo z novim letom svojo deželo za popolnoma samostojno carinsko in trgovinsko ozemlje.

Vojna v Afriki.

Angležem huda prede. Najprej se je pridružilo Burom nad 8000 Afrikanov, sedaj pa je še odpadlo k istim čez 20.000 Kaplandcev iz Natala in Kaplanda. Burska vojna je preskrbljena z živežem in z vsemi vojnimi potrebščinami za več mesecev. Dan na dan dobivajo novih topov, kojih krogle so za Angleže usodne.

Buri, katerim ni za prelivanje krvi, hočejo ponuditi Angležem mirovne pogoje, kakor hitro bodo v oblasti mest Ladysmith, Kimberley in Mafeking. Posebno v Ladysmithu angleške čete hudo trpijo. Vojakom so se zmanjšale dnevne porcije, ker primanjkuje živil, burske naskoke le s težavo odbijajo. Najhujšo vseh dosedanjih zgub so doživeli Angleži pretečeno soboto dne 9. t. m. na lastnih tleh pri Stormbergu.

Angleški general Gatacre je hotel z dvema močnima irskima polkoma, skupno okoli 5000 mož, priti na pomoč generalu Methuenu proti Kimberley-ju. Blizu Stormberga pa je naletel nenadoma na burske čete, katere so pritisnile od leve in desne s tako silo, da so po triurni hudi bitki zgubili Angleži dobro tretjino svoje armade ter so morali bežati. Sam premagani angleški general je sporočil v London, da je ubitih in ujetih 50 častnikov in nad 1000 mož. V resnici je seveda zguba še grozovitejša. Buri so bežeče ves dan zasledovali ter jih na begu zopet veliko pobili in polovili. Angleški je s tem porazom skoraj gotovo odklenkalo v Afriki. Na videz nepremagljiva svetovna sila Angleške se mora sramotno umikati korak za korakom navadni kmetski državici. Z onim dnem, ko bodo oholi Angleži kapitulirali pred burskimi zmagovalci, bo zginil dosedanji sijaj od Angleške. Od Angležev podjarmljeni in tlačeni narodi v Aziji ter po raznih otokih že vzdigajo pazljivo glave, da se potem oglasijo za svojo nezavisnost.

Ogled po širnem svetu.

(**Srbski kralj Aleksander**) je baje obljubil grofu Goluchowskemu, da pomilosti na praznik sv. Nikolaja, t. j. dne 18. t. m., kateri dan je največji praznik pravoslavnih, vse obsojene srbske radikalce. Le tako si je tolmačiti dejstvo, da sprejme naš cesar kralja Aleksandra dne 29. t. m. pri njegovem povratku iz Opatije na Dunaju, kar je bilo, kakor znano, svojedobno na cesarskem dvoru na Dunaju odklonjeno.

(**Nemška**) hoče svoje bojno brodovje zopet pomnožiti. Že cesar Viljem II je pred par meseci v Hamburgu zaklical: močnega nemškega brodovja hudo pogrešamo, ker ga nujno potrebujemo. Isto je povdarjal te dni v državnem zboru državni tajnik Bülow. Nemška hoče na vsak način imeti toliko bojnih ladij, kakor jih ima Angleška, a potem bo začela drugačno godbo na morju. Cesarjevo nakano pa bodo z vso silo pobijali konservativci, svobodomiselci in socijalni demokratje, kajti davek za nameravani predlog bo nemške davkoplačevalce udušil.

(**Javna morala v Italiji**). Italijanska zbornica je sedaj vendar privolila, da se aretira poslanec Palizzolo, ki je pustil že pred šestimi leti umoriti bančnega ravnatelja Notarbartula. Hudodelstvo se je izkazalo pred porotniki v Milanu že pred šestimi leti, a vendar je morilec sedel celih šest let nepreganjan kot ljudski zastopnik v zbornici. To je pač dokaz o zvišeni ital. kulturi!

(**Avstrijski podložniki na tujem.**) Naši izseljenci so na tujem največji siromaki, ker se nihče za nje ne briga, kajti Avstrija ima le redko kje svojega konzula. Posebno hrvaških izseljencev iz Primorja je v južni in severni Ameriki, v Avstraliji in v južni Afriki toliko, da tvorijo cele naselbine, toda nikjer ni zastopnika njihove stare očetnjave, ki bi jih razumel. V Transvaalu, kjer se bije baš sedaj boj, ima vsaka najmanjša evropska vlada svojega zastopnika, ki varuje izseljence iz domovine, le Avstrija ga nima. Hrvaški poslanes dr. Biankini je zaradi te malomarnosti interpeliral skupno ministerstvo v državnem zboru. Bo li kaj pomagalo?

Dopisi.

Iz Gradca. Vse točke sporeda zabavnega večera izvanakad. podružnice sv. Cir. in Metoda v Gradcu dne 1. grudna t. l. v dvorani „Hotel Triest“ na Jakomini trgu so se točno in na splošno zadovoljnost obilno zbranega slavjanskega občinstva izvršile. Komu bi dal prednost, je težko odločiti, ker tamburaški zbor akad. društva „Hervatska“ z vodjem med. Božidar Spisič in sicer tamb. kvintet in brač je svoje točke tako korektno s tehnično spretnostjo izvedel, kakor pevski zbor akad. društva „Triglav“ na čelu g. p. Franjo Ratej, katero nam je svoj nov glasovir veledušno na razpolaganje prepustilo, in med. J. Strašek, ki je vkljub hripavosti s svojim bariton samospevom občinstvo zadovoljil in na hrupno priznavanje več točk ponavljal. Citraši slov. obitelji Lorber, nova prikazen naših zabav z brenkanjem točke „glasi Eolos-harpe Revarije“ so občinstvo presenetili in zadovoljili. V množini izostale ude druživ. so vseučeliščniki namestovali.

„Hotel Stadt Triest“, kateri je Slovencem dvorano radovoljno prepustil, priporočamo Slovencem na potovanju v Gradec prav toplo.

Narodno-gospodarske novice.

Spremembe poštnih pristojbin.

Trgovinsko ministerstvo je izdalo te dni naredbo, ki bode ne samo za obrtni promet, temveč tudi v zgodovini in razvoju avstrijskih pošt in brzojavov velikega pomena. Vsled upeljave kronske veljave z bodočim novim letom povišajo se namreč poštne pristojbine in sicer v mednarodnem in tuzemskem prometu. Najvažnejši pojav teh novotarij je nedvomno podraženje dopisnice. Bistvene premembe novih poštnih pristojbin, ki stopijo 1. prosinca 1900 v veljavo, so sledeče:

Dopisnica stane — $2^1/_2$ kr.

Dopisnica, ki je do sedaj stala 2 kr., stala bode od 1. prosinca 1900 pet vinarjev ali $2^1/_2$ kr. To pomeni znatno podraženje, katero bode najbolj revno ljudstvo občutilo.

Pristojbina za pisma povišana.

Navadna pisma se bodo tudi v bodoče frankovala, kakor do sedaj. Sprememba se tiče le priporočenih pisem. Da pa je do tega prišlo, temu ni kriva Avstro-Ogrska kot taka, ampak to je posledica pogodbe tičoče se svetovnega poštnega prometa. Glasom določb omenjene pogodbe znaša pristojbina za pisma v prometu držav 25 centimes ter se v tej pogodbi dalje glasi, da mora vsaka država, ki pripada svetovno-poštnemu društvu, pri morebitni spremembi veljave z ozirom nanjo prilagoditi pisemsko pristojbino temeljni taksi 25 centimes. Ker stopi pri nas o novem letu kronska veljava v moč, tedaj bode znašala pristojbina za priporočena pisma mesto dosedajnih 10 kr. temeljni taksi odgovarjajoči znesek 25 vinarjev ali $12^1/_2$ kr. to je $2^1/_2$ kr. več kot dosedaj.

V prometu z Nemčijo pa se pristojbina za navadna pisma vsled posebne pogodbe nič ne spremeni, znaša torej kot doslej 5 kr. Gledé priporočenih pisem pa veljajo tudi za Nemčijo nove določbe.

Temu nasproti pa so se znižale pristojbine od tiskovin tehtajočih do 50 gramov od 2 na $1^1/_2$ kr. in nad 50 do 150 gramov od 3 na $2^1/_2$ kr.

Dostavnine — odpravljene.

Na deželi in v krajih, kjer ni državnih pošt, plačevale so dosedaj stranke od vsakega pisma 1 kr., od dopisnice in časnikov $^1/_2$ kr. dostavnine. To je bila za prizadete krivica. Vsled napominane ministerske naredbe pa odpade ta dostavnina, vsled česar se je nadejati, da se bode s tem naša trgovina in obrt precej pomagala, ker stranke ne bodo več dotičnih okrožnic in tiskovin zavolj dostavnine vračale ozir. sprejem odklanjale.

V brzojavnem prometu v tuzemstvu se ne spremeni nič bistvenega.

Ob ednem s tem izdale se bodo tudi nove pisemske znamke glaseče se na vinarje mesto na krajcarje. Stare dopisnice veljale bodo še za naprej, samo da jim bode treba dodati še znamko za 1 vinar.

Vsled zvišanja poštnih pristojbin pomnoži se dotični dohodek državi za 3·8 milijonov kron, katere se uporabijo za zboljšanje plač poštarjem, ki že leta in leta zato prosijo in se potegujejo, ne da bi se bile njih prošnje brez teh sprememb mogle uslišati. Razven tega bode se še poštarstvo na deželi, ki je docela zastarelo, primerno preosnovalo in se bodo stroški zato pokrili iz povišanih pristojbin.

Književnost.

(„Ilustrovani narodni koledar za l. 1900".) Vkljub nepričakovani zaplembi se je potrudil založnik in izdajatelj Dragotin Hribar, da se je pravočasno priredila nova izdaja tega Slovencem priljubljenega koledarja. Upamo, da mučeniški sijaj, kateri se je zadal s konfiskacijo letošnjega koledarja, bo zanimanje zanj le še zvišal. Mesto konfiskovane pesmi je pridjana v žalnem okvirju kaj prilična satira. Razen običajne koledarske vsebine ima letošnja izdaja posebno veliko poučnega in kratkočasnega gradiva, kakor pesmic, povestij, črtic, životopisov itd. ter nekaj dobrih krajevnih in idilnih slik. Končno je kratek pregled političnih dogodkov po svetu v pretečenem letu ter lepa vrsta oglasov domačih tvrdk. Cena elegantno vezanemu koledarju 1 gld., mehko vezanemu pa 70 kr. Svojim dosedanjim odjemalcem pošljemo istega še te dni.

Posestvo

v Lokovici, samo 15 minut od trga Šoštanj in železne postaje oddaljeno, obstoječe iz popolnoma v dobrem stanu zidane hiše, hleva, kleti, preše itd., se pod dobrimi pogoji proda.

K temu spada dobro obdelan vinograd, kjer se pridela na leto 6—9 polovnjakov dobrega belega vina od amerikanske trte. Poleg tega je tudi lepi sadovnik z mladimi drevesi nasajen, in 150—200 kolov hmelja.

Vse se proda za 1.500 gld.

Natančneje se izve pri

Ivan Kopušar
trgovec v Šoštanju.

(379) 1

Stenografa in pisarja

(371) 2—1 *išče*

dr. Josip Kolšek, *Laško.*

Gostilna in mesarija

kateri obrti obstojite pri hiši, prva že mnoga leta, druga že tudi kacih pet let, na jako ugodnem mestu, v vasi Ponikva ob juž. žel. s primernimi prostori in na dobrem glasu, se oddajate takoj po nizki ceni v najem. Ponudbe naj se pošiljajo lastniku

(373) 2—1 **Ivanu Zdolšek-u**
posestniku in krčmarju na Ponikvi ob j. žel.

= ! Svoji k svojim ! =

Voščar in medičar

priporoča velečastiti duhovščini ter slav. občinstvu **sveče** po najnižji ceni iz pristnega čebelnega voska, kakor tudi raznovrstne zvitke svečic za božična drevesca, za svečnico itd. Priporoča nadalje svoje raznovrstne okusne izdelke, kakor medeno pecivo, mnogovrstne tržne izdelke ter daja prodajalcem zdatni popust. Za čebelarje se dobiva med (strd), pristni izvrstni ter garantirani pitanec. Kupuje vsaki čas med v satovju, kakor tudi rumeni vosek po mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo

LOVRO POKORN, Celje
Gledališka ulica št. 3. (569) 6—1

Mlin in žaga na prodaj

ali v najem.

V prijaznem kraju pol ure od Štor, par minut od okrajne ceste v Št. Jur se proda obširen mlin s štirimi tečaji in stope ob stalni vodi. Zraven je jako dobra **žaga.** K temu pripada prostorno stanovanje, gospodarsko poslopje s hlevi in kozolcem ter do 4 orale rodovitne ravne zemlje. Cena 3500 gld. Na željo pa se še proda 10 oralov zemlje več, z lepimi gozdi itd. Cena je potem 6000 gld.

Natančneje se pozve na Bregu pri Celju v hiši štev. 10. (370) 4—1

Županstvo v Št. Pavlu pri Preboldu

odda z 1. januarjem 1900

svojo hišo na Schvabovem v Št. Pavlu

s krčmarsko pravico za primerno ceno v najem. Pri hiši so tri sobe v pritličju, ako potreba še dve posebej v I. nadstropju; kuhinja, dve kleti, svinjski hlev, drvarnica in ledenica.

Osebe, katere želijo ta najem pridobiti, naj se pri županu v Št. Pavlu brez odloga oglasijo, kjer bodo tudi pogoje izvedele.

(376) 2—1) Župan: Fr. Randl

Hranilno in posojilno društvo v Ptuju

naznanja s tem, da bode zadružna pisarna zaradi sklepanja računov zaprta od 24. decembra t. l. naprej do Sv. treh kraljev 1900. Med tem časom se sprejemajo samo hranilne vloge, izplačujejo hranilne vloge in obresti od teh.

(368) 2—1 **Ravnateljstvo.**

(372) 3—1 **Mesto pisarja**

išče gimnazijski abiturijent (nestenograf.) Na željo sprejme tudi službo domačega odgojitelja Kdo, pove upravništvo tega lista.

Ker me je gospod kurat in arhivar Anton Koblar pri c. kr. deželni kot porotni sodniji v Ljubljani obtožil zaradi razžaljenja časti, izdam, da se ognem razpravi sledečo

izjavo:

Obžalujem, da sem dne 22. aprila t. l. opoludne v „Zvezdi" napadel in razžalil g. kurata Koblarja in obžalujem tudi, da sem to dne 24. aprila t. l. v „Slovenskem Narodu" priobčil in tam gospoda kurata imenoma imenoval.

V Ljubljani, dne 9 decembra 1899.

(375) 1 Miroslav Malovrh.

Kurjača

za parni kotel s potrebnimi spričevali, zanesljivega, sprejme takoj

Peter Majdič
v Celju.

(380) 2—1

Zahvala.

Nemorem si kaj, da bi velezaslužnemu g. dr. **Hinko Šuklje-ju,** zdravniku v Celju, izrekel svojo najsrčnejo zahvalo na izborni, skrbni operaciji v grlu mojega bratranca Martina, katerega so drugi zdravniki že mislili med mrtve. Bog plati tisočkrat, ker jaz nemorem dostojno plačati.

V Celju, dne 10. decembra 1899.

(382) 1 Ignac Vrankovič

Ribe za božič!

Dobro izprane, okusne ribe (karpi) se pošiljajo v poštnih zabojih po 5 kg. proti vposlanim 3 gld. in natančnim naslovom do 19. t. m.

Graščinsko oskrbništvo grota Herbersteina, Ptuj.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

Drag. Hribar-ja
v Celji
Rotovška ulica štev. 2

priporoča svojo veliko zalogo

krasnih razglednic

s cvetlicami in raznimi verzi komad po 5 kr.

(Zunanja naročila izvršujejo se točno in le proti predplačilu.)

(374) 1—1

„SLAVIJA"

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja za slučaj smrti in doživetja, dote otrokom penzije ter raznovrstna druga zavarovanja.

Najugodnejši zavarovalni pogoji.

Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih izplačalo se je 10% premije.

Izplačana dividenda	kron	611.884·30
Rezerve in fondi	kron	19,171.272·34
V celem izplačalo se je doslej	kron	59,820.139·96

Pojasnila in tarife razpošilja zastonj

generalni zastop banke „Slavije" v Ljubljani
Gospodske ulice št. 12.

Oelzova kava

je vsak dan **bolj priljubljena** ker napravi kavo zdravo, slastno in tečno, užitno in hranilno.

Rdeči zavoji z belim trakom.

Svoji k svojim! Pozor! Svoji k svojim!

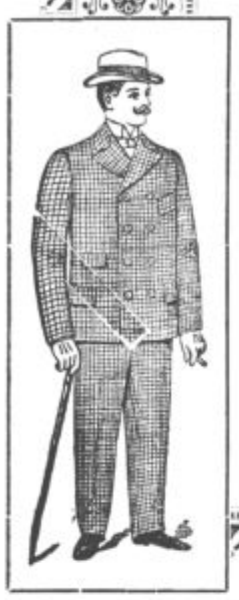

Gospodje

kateri želé po najnovejšem angleškem in francoskem kroju napravljene **površnike; cestne, salonske** in **gala-obleke, frake, športne suknje, haveloke,** ali tudi druge **vsakovrstne obleke** za **gospode** in **dečke**, izvolijo naj se obrniti na tvrdko

Josip Hočevar

zaloga in izdelovalnica oblek za gospode in dečke

Graška cesta štev. 23

kjer bodo postreženi v vsakem oziru najbolje in po najnižjih cenah.

Naročila se izvršujejo točno in solidno!

„Svoji k svojim!“

C. i kr. priv. tvornica,

brizgalnic, cevij in kmetijskega orodja

R. A. Smekal

v Cechu na Moravskem

Podružnica

Zagreb

nudi

sl. gasil. društvom brizgalnice vsake vrste s patentom proti zmrzlini cevij in opreme. Posestnikom kmetijske stroje **ter peronospora-škropilnice, slednje po 11 gld. komad** franko vsaka pošta. Plačila tudi na obroke. Prekupcem zdaten rabat.

Podružnica Zagreb.

Prva kranjska tovarna testenin

(351) 24—5

Žniderščič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje **izborne testenine**, kot **makarone, fideline, vrvice** in **različne vloge** za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja!

Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dosedaj o testninah niti slišati niso hoteli.

Najine testenine se dobé v vseh boljših prodajalnicah jestvin; zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po ½ kg z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja
tiskarna ✻ knjigoveznica

Rotovška ulica št. 1
Graška cesta št. 2.

Dragotin Hribar-ja v Celju

Velika izbera v vsakovrstnih
✻ **kasetah** ✻
albumih za slike,
albumih za poezije
in v inštrumentih,
kakor:
gosli, citre, kitare, tamburice i. t. d.

Priporoča za božično sezono:
svilnati papir v vseh barvah,
barvani papir na eno ali obe strani,
zlati in srebrni papir,
zlato peno,
podobice za jaslice,
perje za cvetlice,
cvetje in žico za cvetlice,
barvo za mah i. t. d.

Lastna zaloga
krasnih razglednic
s cvetlicami in verzi itd.

Za preprodajalce popust.

Vse po najnižjih cenah.

Pozor! **Pozor!**

Kot jako primerna in lepa

božična in novoletna darila

priporoča

Rafael Salmič

urar v Celju

v „Narodnem domu“

svojo **veliko zalogo zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur** za dame in gospode. — **Zaloga optičnih predmetov.**

Velika izbera **stenskih ur, budilk** in ur z nihalom, najnovejše in najboljše, kakor tudi špecijalitete vsake vrste **po najnižjih konkurenčnih cenah.**

Istotako priporoča najraznovrstnejša, za vsako priliko **jako primerna darila v zlatu in srebru,** kakor: verižice, uhane, prstane, zapestnice itd. itd.

Vsa popravila izvršujejo se dobro in ceno. — Postrežba točna.

Slovenski kolesarji

pozor!

S 1. vinotokom t. l. prevzel sem zastopstvo in prodajo koles (byciklov) najslavnejših tvrdk, osobito pa razpečavam po jako **nizkih cenah** kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in dosedaj od drugih tovarn še ne dosežnimi iznajdbami dovršena.

Obveščam ob enem, da bodem s pričetkom prihodnje sezije imel v zalogi razven koles tudi vsa dela taistih, nadalje kolesne potrebščine kakor svetilke, zvonce, sesalke, lepilo, snažilno orodje i. t. d., ter da bodem preskrboval tudi popravila koles.

Kulantno postrežbo zajamčim in se priporočujem za mnogobrojna naročila

Josip Širca
v Žalcu, Savinska dolina.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste.— Ponudbe pod **„1798“** Gradec, poste restante. (155)

Gospodarski upravnik (Wirtschafter)

še ne oženjen, se sprejme takoj v službo. Isti mora biti absolvent kmet. šole, vešč v ekonomiji in v živinoreji, zmožen slovenskega in nemškega jezika, ter da ima že nekaj let prakso. Prošnje v nemškem jeziku pisane, ravnotako spričevala, pošiljati je do 10. decembra t. l. na oskrbništvo graščine v **Ormožu** (Friedau), Štajarsko.

(365) 2—2

Čisto novo! *Čisto novo!*

Skladni koledar za leto 1900

po 60 kr., s pošto 5 kr. več.

Stenski koledar za leto 1900

po 25 kr., po pošti 3 kr. več.

Dobiti pri Drag. Hribar-ju v Celju.

Lastnina in tisk D. Hribar-ja v Celju. Odgovoren za tisk Ivan Spindler. Odgovorni urednik Ante Beg.